

KOMISIJOS REGLAMENTAS (ES) Nr. 805/2011

2011 m. rugpjūčio 10 d.

kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 216/2008 nustatomos išsamios skrydžių vadovų licencijų ir tam tikrų pažymėjimų taisyklės

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS KOMISIJA,

dalyvaujantys asmenys ir organizacijos atitinka esminius reikalavimus, pagal tą reglamentą jiems turėtų būti išduotas pažymėjimas arba licencija;

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2008 m. vasario 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 216/2008 dėl bendrųjų taisyklių civilinės aviacijos srityje ir įsteigiantį Europos aviacijos saugos agentūrą, panaikinantį Tarybos direktyvą 91/670/EEB, Reglamentą (EB) Nr. 1592/2002 ir Direktyvą 2004/36/EB⁽¹⁾, ypač į jo 8c straipsnio 10 dalį,

(4) įrodyta, kad licencija, nustatyta 2006 m. balandžio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/23/EB dėl Bendrijos skrydžių vadovo licencijos⁽³⁾, padėjo sėkmingai pasiekti, kad būtų pripažįstamas ypatingas skrydžių vadovų vaidmuo užtikrinant saugų skrydžių valdymą. Nustačius visoje Sąjungoje taikomus kompetencijos standartus, šioje srityje sumažėjo susiskaidymas, o oro navigacijos paslaugų teikėjams regionuose vis glaudžiau bendradarbiaujant, darbo organizavimas tapo veiksmingesnis. Todėl bendros skrydžių vadovų licencijavimo sistemos palaikymas ir tobulinimas Sąjungoje yra esminis Europos skrydžių valdymo sistemos elementas;

kadangi:

(1) Reglamentu (EB) Nr. 216/2008 siekiama Europoje nustatyti ir išlaikyti vienodą aukštą civilinės aviacijos saugos lygį. Tame reglamente numatomos priemonės tam tikslui ir kitiems civilinės aviacijos saugos srities tikslams pasiekti;

(5) Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1108/2009⁽⁴⁾ Direktyva 2006/23/EB panaikinta. Tačiau Direktyvos 2006/23/EB nuostatos ir toliau taikomos, kol bus pradėtos taikyti Reglamento (EB) Nr. 216/2008 8c straipsnio 10 dalyje nurodytos priemonės. Tos priemonės nustatomos šiame reglamente;

(2) kad būtų įgyvendintas Reglamentas (EB) Nr. 216/2008, taip pat naujieji Bendro Europos dangaus II teisės aktai⁽²⁾, reikia nustatyti išsamesnes įgyvendinimo taisykles, visų pirma susijusias su skrydžių vadovų licencijavimu, kad Europoje būtų išlaikytas vienodas aukštas civilinės aviacijos saugos lygis, užtikrinti aukščiausi atsakomybės ir kompetencijos standartai, padidintas skrydžių vadovų paslaugų prieinamumas, skatinama abipusiškai pripažinti licencijas ir kartu siekiama apskritai padidinti oro eismo saugą ir darbuotojų kompetenciją;

(6) šio reglamento nuostatos atspindi tai, kas skrydžių vadovų mokymo srityje yra šiuolaikiškiausia, įskaitant geriausią patirtį, taip pat mokslo ir technikos pažangą. Tos nuostatos parengtos remiantis Direktyva 2006/23/EB; jose numatoma, kad valstybės narės bendrai perkeltų 1944 m. gruodžio 7 d. Čikagoje pasirašyta Tarptautinės civilinės aviacijos konvencija nustatytus standartus ir rekomenduojamą praktiką ir 1960 m. gruodžio 13 d. tarptautine konvencija įsteigtos Europos saugios oro navigacijos organizacijos (Eurokontrolės) priimtus saugos reguliavimo reikalavimus;

(3) skrydžių vadovai, taip pat jų mokyme, testavime, tikrinime ar medicininėse apžiūrose dalyvaujantys asmenys ir organizacijos turi atitikti Reglamento (EB) Nr. 216/2008 Vb priede nustatytus atitinkamus esminius reikalavimus. Nustačius, kad skrydžių vadovai, taip pat jų mokyme

(7) siekiant užtikrinti, kad bendri skrydžių vadovų licencijavimo ir sveikatos pažymėjimų reikalavimai būtų taikomi vienodai, valstybių narių kompetentingos institucijos ir tam tikrais atvejais Europos aviacijos saugos agentūra (toliau – Agentūra) turėtų taikyti bendrą tų reikalavimų atitikties vertinimo tvarką; kad būtų lengviau užtikrinti būtiną vienodą reguliavimą, Agentūra turėtų parengti sertifikavimo specifikacijas, priimtinas atitikties priemonės ir rekomendacinę medžiagą;

⁽¹⁾ OL L 79, 2008 3 19, p. 1.

⁽²⁾ 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1070/2009, iš dalies keičiantis reglamentus (EB) Nr. 549/2004, (EB) Nr. 550/2004, (EB) Nr. 551/2004 ir (EB) Nr. 552/2004, kad būtų pagerintas Europos aviacijos sistemos veikimas ir tvarumas (OL L 300, 2009 11 14, p. 34).

⁽³⁾ OL L 114, 2006 4 27, p. 22.

⁽⁴⁾ OL L 309, 2009 11 24, p. 51.

- (8) dėl konkrečių Sąjungos oro eismo ypatybių reikia nustatyti ir veiksmingai taikyti bendrus skrydžių vadovų, kuriuos samdo oro navigacijos paslaugų teikėjai, visuomenei teikiantys oro eismo valdymo ir oro navigacijos paslaugas, kompetencijos standartus;
- (9) tačiau valstybės narės, kiek įmanoma, turėtų užtikrinti, kad paslaugų, kurias visuomenei teikia arba kurių priėmimą užtikrina karinis personalas, saugos lygis būtų bent lygiavertis lygiui, būtinam pagal Pagrindinio reglamento Vb priede nustatytus esminius reikalavimus. Todėl valstybės narės taip pat gali nuspręsti šį reglamentą taikyti savo kariniam personalui, visuomenei teikiančiam to reglamento 1 straipsnio 2 dalies c punkte nurodytas paslaugas;
- (10) institucijos, kurios prižiūri ir tikrina, kaip laikomasi reikalavimų, turėtų būti pakankamai nepriklausomos nuo oro navigacijos paslaugų teikėjų ir mokymo paslaugų teikėjų. Institucijos taip pat privalo sugebėti veiksmingai atlikti savo užduotis. Pagal šį reglamentą paskirta kompetentinga institucija gali būti ta pati įstaiga ar įstaigos, kuri (-ios) yra paskirta (-os) arba įsteigta (-os) pagal 2004 m. kovo 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 549/2004, nustatančio bendro Europos dangaus sukūrimo pagrindą⁽¹⁾, su pakeitimais, padarytais Reglamentu (EB) Nr. 1070/2009, 4 straipsnį. Pagal šį reglamentą Agentūra turėtų veikti kaip kompetentinga institucija, kuri ne valstybių narių teritorijoje esančioms skrydžių vadovų mokymo organizacijoms ir prireikus jų darbuotojams išduoda sertifikatus ir atnaujiną jų galiojimą;
- (11) oro navigacijos paslaugas gali teikti tik aukštos kvalifikacijos darbuotojai, kurių kompetenciją galima įrodyti keliais būdais. Skrydžių valdymo srityje tinkamas būdas yra išlaikyti bendrą Sąjungos skrydžių vadovų licencijavimo sistemą, pagal kurią kiekvienam skrydžių vadovui turėtų būti išduodamas diplomą. Licencijoje pateikiamoje kvalifikacijoje turėtų būti nurodyta oro eismo paslaugos, kurią skrydžių vadovas yra kompetentingas teikti, rūšis. Į licenciją įtrauktuose patvirtinimuose taip pat nurodomi konkretūs skrydžių vadovo gebėjimai ir kompetentingų institucijų suteiktas leidimas teikti paslaugas konkrečiam sektoriui ar sektorių grupei. Todėl, išduodamos licencijas arba pratęsdamos patvirtinimų galiojimą, institucijos turėtų turėti galimybę įvertinti skrydžių vadovų kompetenciją. Jeigu dėl kompetencijos kyla abejonių, kompetentingos institucijos taip pat turėtų turėti galimybę sustabdyti licencijos, kvalifikacijų ar patvirtinimų galiojimą;
- (12) pripažįstant būtinybę dar labiau stiprinti saugos kultūrą, ypač integruojant patikimus pranešimus apie incidentus ir sąžiningumo kultūrą, kad iš incidentų būtų galima gauti patirties, šiuo reglamentu neturėtų būti nustatytas automatinis ryšys tarp incidento ir licencijos, kvalifikacijos ar patvirtinimo galiojimo sustabdymo. Licencijos panaikinimas turėtų būti taikomas kaip kraštutinė priemonė išimtiniais atvejais;
- (13) kad valstybės narės labiau pasitikėtų viena kitos skrydžių vadovų licencijavimo sistemomis, būtinos bendros licencijų gavimo ir jų galiojimo užtikrinimo taisyklės. Todėl, siekiant užtikrinti aukščiausio lygio saugą, svarbu nustatyti skrydžių vadovams taikomus vienodus mokymo, kvalifikacijos, kompetencijos ir teisės užsiimti profesine veikla reikalavimus. Taip turėtų būti sudarytos sąlygos teikti saugias aukštos kokybės skrydžių valdymo paslaugas ir prisidėti prie to, kad licencijos būtų pripažįstamos visoje Sąjungoje, o tai padėtų užtikrinti didesnę judėjimo laisvę ir daugiau galimybių naudotis skrydžių vadovų paslaugomis;
- (14) šiuo reglamentu neturėtų būti sudaroma sąlygų išvengti galiojančių nacionalinių nuostatų, reglamentuojančių darbdavio ir skrydžių vadovo licenciją siekiančio gauti pareiškėjo darbo santykiams taikomas teises ir pareigas;
- (15) kad gebėjimus būtų galima palyginti visoje Sąjungoje, jie turi būti aiškiai ir visiems priimtinu būdu susisteminti. Tai padės užtikrinti saugą ne tik vieno oro navigacijos paslaugų teikėjo kontroliuojamoje oro erdvėje, bet visų pirma esant skirtingų paslaugų teikėjų sąveikai;
- (16) daugelio incidentų ir nelaimingų atsitikimų atveju didelę reikšmę turi ryšiai. Todėl šiame reglamente nustatomi skrydžių vadovams taikomi išsamūs kalbos mokėjimo reikalavimai. Tie reikalavimai grindžiami Tarptautinės civilinės aviacijos organizacijos (ICAO) patvirtintais reikalavimais; jais remiantis užtikrinamas šių tarptautiniu lygmeniu pripažįstamų standartų taikymas. Taikant su kalba susijusius reikalavimus, būtina laikytis nediskriminavimo, skaidrumo ir proporcingumo principų, kad būtų skatinamas laisvas judėjimas ir kartu užtikrinama sauga;

⁽¹⁾ OL L 96, 2004 3 31, p. 10.

- (17) pradinio mokymo tikslai apibūdinti Eurokontrolės narių prašymu parengtoje Eurokontrolės skrydžių vadovų bendrojo pagrindinio pradinio mokymo turinio specifikacijoje ir yra laikomi tinkamais standartais. Padalinio mokymo srityje visuotinai pripažintų standartų trūkumą būtina kompensuoti įvairiomis aukštesnės kompetencijos standartus užtikrinančiomis priemonėmis, įskaitant egzaminuotojų ir kompetencijos vertintojų patvirtinimą. Tai svarbu dar ir dėl to, kad mokymas padalinyje labai daug kainuoja ir yra labai svarbus saugai. ICAO parengė standartus ir tose srityse, kuriose bendri Europos mokymo reikalavimai nenustatyti. Jeigu Europos mokymo reikalavimų nėra, valstybės narės gali remtis tokiais ICAO standartais;
- (18) Eurokontrolės valstybių narių prašymu parengti medicinos reikalavimai laikomi tinkamais standartais, kad būtų užtikrinta atitiktis šiam reglamentui. Visų pirma sveikatos pažymėjimai turėtų būti išduodami laikantis reikalavimų, kuriuos Eurokontrolė nustatė skrydžių vadovų Europos 3 klasės sveikatos pažymėjimui;
- (19) atsižvelgiant į saugą, mokymo organizacijų sertifikavimas turėtų būti laikomas vienu iš lemiamų skrydžių vadovų mokymo kokybės gerinimo veiksnių. Todėl reikia nustatyti reikalavimus mokymo organizacijoms. Mokymas turėtų būti laikomas į oro navigacijos paslaugas panašia paslauga, kuriai taip pat turėtų būti taikomas sertifikavimo procesas. Šiuo reglamentu turėtų būti suteikta galimybė mokymą sertifikuoti pagal mokymo rūšį, mokymo paslaugų rinkinį arba mokymo ir oro navigacijos paslaugų rinkinį, nepamirštant konkrečių mokymo ypatybių;
- (20) šiuo reglamentu patvirtinama ilgametė Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktika abipusio diplomų pripažinimo ir laisvo darbuotojų judėjimo srityje. Proporcingumo principas, racionalus kompensavimo priemonių taikymo pagrindimas ir galimybės naudotis atitinkamomis apeliacijos procedūromis užtikrinimas yra pagrindiniai principai, kuriuos oro eismo valdymo sektoriuje būtina taikyti aktyviau. Valstybės narės turėtų turėti teisę atsisakyti pripažinti ne pagal šį reglamentą išduotas licencijas. Šiuo reglamentu siekiama užtikrinti abipusį licencijų pripažinimą, todėl juo nereguliuojamos su gali-
 mąbe įsidarbinti susijusios sąlygos;
- (21) skrydžių vadovo profesijai įtakos turi technikos inovacijos – dėl to šios profesijos atstovams būtina reguliariai atnaujinti įgūdžius. Būtinus šio reglamento pritaikymas atsižvelgiant į technikos raidą ir mokslo pažangą turėtų būti atliekamas taikant atitinkamą procedūrą su tikrinimu, kaip numatyta Tarybos sprendimo 1999/468/EB 5a straipsnyje⁽¹⁾;
- (22) šis reglamentas gali turėti įtakos skrydžių vadovų kasdieniui darbo praktikai. Socialinius partnerius reikėtų tinkamai informuoti ir su jais konsultuotis dėl visų priemonių, kurios turi reikšmingų socialinių pasekmių.
- Todėl su socialiniais partneriais konsultuotasi taikant Agentūros pagreintą procedūrą. Dėl paskesnių įgyvendinimo priemonių, kurių imasi Komisija, reikėtų tinkamai konsultuotis su Sektorių dialogo komitetu, įkurtu 1998 m. gegužės 20 d. Komisijos sprendimu 98/500/EB dėl sektorių dialogo komitetų, skatinančių socialinių partnerių dialogą Europos lygiu, įkūrimo⁽²⁾;
- (23) su amžiumi, medicinos reikalavimais, išsilavinimo reikalavimais ir pradinio mokymo susijusios licencijos gavimo bendrosios sąlygos neturėtų turėti įtakos galiojančių licencijų turėtojams. Siekiant visiems licencijų turėtojams ir kompetentingoms institucijoms užtikrinti tolesnį esamų licencijomis suteiktų teisių galiojimą ir sklandų perėjimą, turėtų būti laikoma, kad pagal Direktyvą 2006/23/EB valstybių narių išduotos licencijos ir sveikatos pažymėjimai yra išduoti pagal šį reglamentą;
- (24) kad būtų galima toliau taikyti skirtingą nacionalinę praktiką, susijusią su dalykais, dėl kurių per pagreintą procedūrą, taikytą šioms pirmojo etapo įgyvendinimo priemonėms, bendros taisyklės dar nenustatytos, turėtų būti numatytos leidžiančios nukrypti nuostatos;
- (25) kad galėtų Komisijai pateikti nuomonę, kuri apimtų ir galimus šio reglamento pakeitimus, Agentūra turėtų įvertinti Europos skrydžių vadovų licencijavimo sistemą ir kitus patobulinimus, būtinus siekiant užtikrinti „visuotinę su aviacija susijusį sisteminių požiūrį“ ir tai, kad būtų visapusiškai laikomasi Reglamento (EB) Nr. 216/2008 Vb priede apibūdintų esminių reikalavimų;
- (26) šioje nuomonėje taip pat turėtų būti aptariami tie dalykai, dėl kurių pirmame etape taikant pagreintą procedūrą nebuvo galimybės vietoj skirtingos nacionalinės praktikos nustatyti bendras taisykles, taigi siūloma tam tikrais atvejais laikinai toliau taikyti valstybių narių nacionalinės teisės aktus;

⁽¹⁾ OL L 184, 1999 7 17, p. 23.

⁽²⁾ OL L 225, 1998 8 12, p. 27.

(27) šiame reglamente numatytos priemonės pagrįstos pagal Reglamento (EB) Nr. 216/2008 17 straipsnio 2 dalies b punktą ir 19 straipsnio 1 dalį Agentūros paskelbta nuomone;

(28) šiame reglamente numatytos priemonės atitinka pagal Reglamento (EB) Nr. 216/2008 65 straipsnį įsteigto komiteto nuomonę,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis

Tikslas

Šio reglamento tikslas – sugriežtinti saugos standartus ir pagerinti Sąjungos skrydžių valdymo sistemos veikimą išduodant bendrais licencijavimo reikalavimais grindžiamas skrydžių vadovo licencijas.

2 straipsnis

Dalykas ir taikymo sritis

1. Šiuo reglamentu nustatomos išsamios skrydžių vadovų ir skrydžių vadovų mokinių licencijų, susijusių kvalifikacijų, patvirtinimų, sveikatos pažymėjimų ir mokymo organizacijų sertifikatų išdavimo, galiojimo sustabdymo ir panaikinimo taisyklės, taip pat jų galiojimo, atnaujinimo, galiojimo patvirtinimo ir naudojimo sąlygos.

2. Šis reglamentas taikomas:

(a) skrydžių vadovams mokiniams,

(b) skrydžių vadovams, vykdančiams savo funkcijas Reglamento (EB) Nr. 216/2008 taikymo srityje, ir

(c) asmenims ir organizacijoms, susijusiems su pareiškėjų licencijavimu, mokymu, testavimu, tikrinimu ar medicinine apžiūra pagal šį reglamentą.

3. Pagal Reglamento (EB) Nr. 216/2008 1 straipsnio 3 dalį valstybės narės, kiek įmanoma, užtikrina, kad to reglamento 1 straipsnio 2 dalies c punkte nurodytų paslaugų, kurias visuomenei teikia arba kurių prieinamumą užtikrina karinis personalas, saugos lygis būtų bent lygiavertis lygiui, būtinam pagal to reglamento Vb priede nustatytus esminius reikalavimus.

4. Siekiant, kad Europos oro erdvėje būtų užtikrintas suderintas saugos lygis, valstybės narės gali nuspręsti šį reglamentą taikyti savo kariniam personalui, visuomenei teikiančiam to reglamento 1 straipsnio 2 dalies c punkte nurodytas paslaugas.

5. Skrydžių valdymo paslaugas, kurioms taikomas Reglamentas (EB) Nr. 216/2008, teikia tik skrydžių vadovai, kuriems licencija išduota pagal šį reglamentą.

3 straipsnis

Apibrėžtys

Šiame reglamente vartojamų terminų apibrėžtys:

1. skrydžių valdymo paslauga – paslauga, teikiama siekiant išvengti orlaivių susidūrimo tarpusavyje ir su kliūtimis manevravimo zonoje, taip pat paspartinti ir užtikrinti tvarkingą oro eismą;
2. oro navigacijos paslaugų teikėjai – viešieji arba privatieji subjektai, teikiantys bendrojo oro eismo oro navigacijos paslaugas;
3. bendrasis oro eismas – visas civilinių orlaivių judėjimas, taip pat visas valstybės orlaivių (įskaitant karinius, muitinės ir policijos orlaivius) judėjimas, atitinkantis ICAO nustatytą tvarką;
4. licencija – pagal šį reglamentą išduotas ir patvirtintas bet kokio pavadinimo pažymėjimas, kurio teisėtam turėtojui suteikiama teisė teikti skrydžių valdymo paslaugas, atitinkančias tame pažymėjime nustatytą kvalifikaciją ir patvirtinimus;
5. kvalifikacija – licencijoje nurodytas arba su ja susijęs ir jos dalį sudarantis leidimas, kuriame nustatytos su tokia licencija susijusios konkrečios sąlygos, teisės arba apribojimai;
6. kvalifikacijos patvirtinimas – licencijoje nurodytas ir jos dalį sudarantis leidimas, kuriame nurodytos su atitinkama kvalifikacija susijusios konkrečios sąlygos, teisės arba apribojimai;
7. padalinio patvirtinimas – licencijoje nurodytas ir jos dalį sudarantis leidimas, kuriame pateikta ICAO vietos nuoroda ir nurodyti sektoriai, kuriuose licencijos turėtojas yra kompetentingas dirbti, ir (arba) pareigos, kurias licencijos turėtojas yra kompetentingas eiti;
8. kalbos mokėjimo patvirtinimas – licencijoje nurodytas ir jos dalį sudarantis leidimas, kuriame nurodytas licencijos turėtojo kalbos mokėjimo lygis;
9. instruktoriaus patvirtinimas – licencijoje nurodytas ir jos dalį sudarantis leidimas, kuriame nurodyta, kad licencijos turėtojas yra kompetentingas instrukuoti darbo vietoje;

10. ICAO vietos nuoroda – pagal ICAO vadove DOC 7910 nustatytas taisyklės sudarytas keturių raidžių kodas, kuriuo žymima aviacijos fiksuotosios stoties vieta;
11. sektorius – skrydžių valdymo rajono ir (arba) skrydžių informacijos regiono (viršutinio regiono) dalis;
12. mokymas – teorinių kursų, praktinių pratybų, įskaitant naudojimąsi treniruokliais, ir mokymo darbo vietoje visuma, būtina siekiant įgyti ir išlaikyti gebėjimus teikti saugaus aukštos kokybės skrydžių valdymo paslaugas; mokymą sudaro:
- a) pradinis mokymas, apimantis pagrindinį mokymą ir kvalifikacinį mokymą, kurį baigus suteikiama mokinio licencija;
- b) mokymas padalinyje, apimantis prieš mokymą darbo vietoje vykdomą tarpinį mokymą ir patį mokymą darbo vietoje, kurį baigus suteikiama skrydžių vadovo licencija;
- c) tęstinis mokymas, kuriuo užtikrinamas licencijoje nurodytų patvirtinimų galiojimas;
- d) mokymo darbo vietoje instruktorių mokymas, kurį baigus suteikiamas instruktoriaus patvirtinimas;
- e) licencijos turėtojų, kurie pagal 24 straipsnį turi teisę egzaminuoti ir (arba) vertinti kompetenciją, mokymas;
13. mokymo organizacija – organizacija, turinti kompetentingos institucijos išduotą sertifikatą teikti vienos ar kelių rūšių mokymo paslaugas;
14. padalinio kompetencijos programa – patvirtinta programa, kurioje nurodoma, kaip padalinyje užtikrinama jame dirbančių licencijų turėtojų kompetencija;
15. padalinio mokymo planas – patvirtintas planas, kuriame išsamiai apibūdinami procesai ir nustatomas laikas, būtinas, kad būtų galima vietos rajone taikyti padalinio procedūras, prižiūrint mokymo darbo vietoje instruktoriui.

4 straipsnis

Kompetentinga institucija

Šiame reglamente kompetentinga institucija yra institucija, kurią kiekviena valstybė narė paskiria ar įsteigia kaip nacionalinę

priežiūros instituciją pagal šį reglamentą tokiai institucijai nustatytoms užduotims vykdyti; tik 27 straipsnyje nurodyto mokymo organizacijų sertifikavimo atveju kompetentinga institucija yra:

- a) institucija, paskirta ar įsteigta valstybės narės, kurioje yra pareiškėjo pagrindinė veiklos vieta arba, jei yra, jo registruotoji būstinė, nebent valstybių narių arba kompetentingų institucijų dvišaliuose ar daugiašaliuose susitarimuose nustatyta kitaip;
- b) Agentūra, jeigu pareiškėjo pagrindinė veiklos vieta arba, jei yra, jo registruotoji būstinė yra ne valstybių narių teritorijoje.

II SKYRIUS

LICENCIJOS, KVALIFIKACIJOS IR PATVIRTINIMAI

5 straipsnis

Paraiška išduoti licenciją, kvalifikaciją ir patvirtinimą ir jų išdavimas

1. Paraiška išduoti licenciją, susijusią kvalifikaciją ir (arba) patvirtinimą, patvirtinti arba atnaujinti jų galiojimą teikiama kompetentingai institucijai tos institucijos nustatyta tvarka.
2. Su paraiška pateikiami įrodymai, kad pareiškėjas yra kompetentingas vykdyti skrydžių vadovo arba skrydžių vadovo mokinio funkcijas pagal šiame reglamente nustatytus reikalavimus. Pareiškėjo kompetencijos įrodymai susiję su žiniomis, patirtimi, gebėjimais ir kalbos mokėjimu.
3. Licencija atitinka I priede nustatytas specifikacijas, joje pateikiama visa atitinkama informacija, susijusi su tokiu dokumentu suteikiamomis teisėmis.
4. Licencija priklauso asmeniui, kuriam ji suteikiama ir kuris ją pasirašo.

6 straipsnis

Licencijų, kvalifikacijų ir patvirtinimų galiojimo sustabdymas ir jų panaikinimas

Pagal 22 straipsnio 2 dalį:

- a) licencijos, kvalifikacijos arba patvirtinimo galiojimą galima sustabdyti, jeigu kyla abejonių dėl skrydžių vadovo kompetencijos arba padaromas nusižengimas;
- b) licencija gali būti panaikinta didelio aplaidumo arba piktnaudžiavimo atvejais.

*7 straipsnis***Naudojimasis licencijomis suteikiamomis teisėmis**

Licencija suteiktomis teisėmis naudojama, jeigu galioja kvalifikacijos, patvirtinimai ir sveikatos pažymėjimas.

*8 straipsnis***Skrydžių vadovo mokinio licencija**

1. Skrydžių vadovo mokinio licencijos turėtojams leidžiama teikti skrydžių valdymo paslaugas prižiūrimiems mokymo darbo vietoje instruktoriaus pagal jų licencijoje nurodytą (-as) kvalifikaciją (-as) ir kvalifikacijos patvirtinimą (-us).

2. Skrydžių vadovo mokinio licenciją siekiantys gauti pareiškėjai turi:

- a) būti bent 18 metų;
- b) turėti bent diplomą, kuriuo suteikiama teisė pradėti universitetines ar lygiavertes studijas, arba koki kitą viduriniojo mokslo baigimo pažymėjimą, kuriuo jiems suteikiama teisė išklausti skrydžių vadovo mokymo programą;
- c) būti sėkmingai baigę su kvalifikacija ir, jeigu taikoma, su kvalifikacijos patvirtinimu susijusį patvirtintą pradinį mokymą, kaip nustatyta II priedo A dalyje;
- d) turėti galiojantį sveikatos pažymėjimą;
- e) būti pasiekę atitinkamą kalbos mokėjimo lygį pagal 13 straipsnyje nustatytus reikalavimus.

3. Skrydžių vadovo mokinio licencijoje nurodomas kalbos mokėjimo patvirtinimas (-ai), bent viena kvalifikacija ir, jeigu taikoma, vienas kvalifikacijos patvirtinimas.

*9 straipsnis***Skrydžių vadovo licencija**

1. Skrydžių vadovo licencijos turėtojams leidžiama teikti skrydžių valdymo paslaugas pagal jų licencijoje nurodytas kvalifikacijas ir patvirtinimus.

2. Skrydžių vadovo licencija suteikiamos teisės apima 8 straipsnio 1 dalyje nustatytas skrydžių vadovo mokinio licencija suteikiamas teises.

3. Skrydžių vadovo licenciją siekiantys gauti pareiškėjai turi:

- a) būti bent 21 metų, tačiau tinkamai pagrįstais atvejais valstybės narės gali nustatyti žemesnę amžiaus ribą;
- b) turėti skrydžių vadovo mokinio licenciją;

c) būti baigę mokymus pagal patvirtintą padalinio mokymo planą ir sėkmingai išlaikę atitinkamus egzaminus arba atitinkamai įvertinti pagal II priedo B dalyje nustatytus reikalavimus;

d) turėti galiojantį sveikatos pažymėjimą;

e) būti pasiekę atitinkamą kalbos mokėjimo lygį pagal 13 straipsnyje nustatytus reikalavimus.

4. Skrydžių vadovo licencija patvirtinama, kai joje nurodoma viena arba kelios kvalifikacijos ir atitinkami kvalifikacijos, padalinio ir kalbos mokėjimo patvirtinimai, kuriems įgyti sėkmingai baigtas mokymas.

*10 straipsnis***Skrydžių vadovo kvalifikacijos**

1. Siekiant nurodyti paslaugos, kurią licencijos turėtojas turi teisę teikti, rūšį, licencijose nurodoma viena arba kelios iš šių kvalifikacijų:

a) aerodromo vizualiojo skrydžių valdymo (angl. Aerodrome Control Visual – ADV) kvalifikacija, kuria nurodoma, kad licencijos turėtojas yra kompetentingas teikti aerodromo eismo skrydžių valdymo paslaugą aerodrome, kuriame nėra paskelbta artėjimo tūpti arba išskridimo pagal prietaisus procedūrą;

b) aerodromo skrydžių valdymo pagal prietaisus (angl. Aerodrome Control Instrument – ADI) kvalifikacija, kuria nurodoma, kad licencijos turėtojas yra kompetentingas teikti aerodromo eismo skrydžių valdymo paslaugą aerodrome, kuriame yra paskelbtos artėjimo tūpti arba išskridimo pagal prietaisus procedūros; prie šios kvalifikacijos nurodomas bent vienas iš 11 straipsnio 1 dalyje apibūdintų kvalifikacijos patvirtinimų;

c) prieigos procedūrinio skrydžių valdymo (angl. Approach Control Procedural – APP) kvalifikacija, kuria nurodoma, kad licencijos turėtojas yra kompetentingas teikti skrydžių valdymo paslaugą atskrendantiems, išskrendantiems ar praskrendantiems orlaiviams nesinaudojant apžvalgos įrangą;

d) prieigos stebimojo skrydžių valdymo (angl. Approach Control Surveillance – APS) kvalifikacija, kuria nurodoma, kad licencijos turėtojas yra kompetentingas teikti skrydžių valdymo paslaugą atskrendantiems, išskrendantiems ar praskrendantiems orlaiviams naudojantis apžvalgos įrangą; prie šios kvalifikacijos nurodomas bent vienas iš 11 straipsnio 2 dalyje apibūdintų kvalifikacijos patvirtinimų;

e) rajono procedūrinio skrydžių valdymo (angl. Area Control Procedural – ACP) kvalifikacija, kuria nurodoma, kad licencijos turėtojas yra kompetentingas teikti skrydžių valdymo paslaugą orlaiviui nesinaudojant apžvalgos įranga;

f) rajono stebimojo skrydžių valdymo (angl. Area Control Surveillance – ACS) kvalifikacija, kuria nurodoma, kad licencijos turėtojas yra kompetentingas teikti skrydžio valdymo paslaugą orlaiviui naudojantis apžvalgos įranga; prie šios kvalifikacijos nurodomas bent vienas iš 11 straipsnio 3 dalyje apibūdintų kvalifikacijos patvirtinimų.

2. Asmuo, kuriam suteikta kvalifikacija, ketverius metus iš eilės nesinaudojęs su ta kvalifikacija susijusiomis teisėmis, tą kvalifikaciją atitinkančio mokymo padalinyje kursą gali pradėti tik po tinkamo vertinimo, ar jis vis dar atitinka tos kvalifikacijos sąlygas, ir tik įvykdęs per šį vertinimą nustatytus mokymo reikalavimus.

11 straipsnis

Kvalifikacijos patvirtinimai

1. Prie aerodromo skrydžių valdymo pagal prietaisus (ADI) kvalifikacijos nurodomas bent vienas iš šių patvirtinimų:

a) skrydžių valdymo bokšto (angl. Tower Control – TWR) patvirtinimas, kuriuo nurodoma, kad licencijos turėtojas yra kompetentingas teikti skrydžių valdymo paslaugas, kai aerodromo skrydžių valdymas atliekamas iš vienos darbo vietos;

b) antžeminio eismo valdymo (angl. Ground Movement Control – GMC) patvirtinimas, kuriuo nurodoma, kad licencijos turėtojas yra kompetentingas teikti antžeminio eismo valdymo paslaugas;

c) antžeminio eismo apžvalgos (angl. Ground Movement Surveillance – GMS) patvirtinimas, kuris suteikiamas kartu su antžeminio eismo valdymo patvirtinimu arba skrydžių valdymo bokšto patvirtinimu ir kuriuo nurodoma, kad licencijos turėtojas yra kompetentingas teikti antžeminio eismo valdymo paslaugas naudojantis aerodromo antžeminio eismo reguliavimo sistemomis;

d) oro eismo valdymo (angl. Air Control – AIR) patvirtinimas, kuriuo nurodoma, kad licencijos turėtojas yra kompetentingas teikti oro eismo valdymo paslaugas;

e) aerodromo radiolokacinio valdymo (angl. Aerodrome Radar Control – RAD) patvirtinimas, kuris suteikiamas kartu su oro eismo valdymo patvirtinimu arba skrydžių valdymo bokšto

patvirtinimu ir kuriuo nurodoma, kad licencijos turėtojas yra kompetentingas teikti aerodromo valdymo paslaugas naudojantis apžvalgos radiolokacine įranga.

2. Prie prieigos stebimojo skrydžių valdymo (APS) kvalifikacijos nurodomas bent vienas iš šių patvirtinimų:

a) radiolokacinio valdymo (angl. Radar – RAD) patvirtinimas, kuriuo nurodoma, kad licencijos turėtojas yra kompetentingas teikti prieigos skrydžių valdymo paslaugą naudojantis pirmine ir (arba) antrine radiolokacine įranga;

b) tikslaus artėjimo radiolokacinio valdymo (angl. Precision Approach Radar – PAR) patvirtinimas, kuris suteikiamas kartu su radiolokacinio valdymo patvirtinimu ir kuriuo nurodoma, kad licencijos turėtojas yra kompetentingas teikti tikslaus artėjimo antžeminio skrydžių valdymo paslaugas naudojantis tikslaus artėjimo radiolokacine įranga orlaiviui, artėjančiam tūpti ant kilimo ir tūpimo tako;

c) prieigos apžvalgos radiolokacinio valdymo (angl. Surveillance Radar Approach – SRA) patvirtinimas, kuris suteikiamas kartu su radiolokacinio valdymo patvirtinimu ir kuriuo nurodoma, kad licencijos turėtojas yra kompetentingas teikti netikslaus artėjimo antžeminio skrydžių valdymo paslaugas naudojantis apžvalgos įranga orlaiviui, artėjančiam tūpti ant kilimo ir tūpimo tako;

d) automatinės priklausomosios apžvalgos valdymo (angl. Automatic Dependent Surveillance – ADS) patvirtinimas, kuriuo nurodoma, kad licencijos turėtojas yra kompetentingas teikti prieigos skrydžių valdymo paslaugą naudojantis automatinės priklausomosios apžvalgos įranga;

e) aerodromo rajono skrydžių valdymo (angl. Terminal Control – TCL) patvirtinimas, kuris suteikiamas kartu su radiolokacinio valdymo arba automatinės priklausomosios apžvalgos valdymo patvirtinimais ir kuriuo nurodoma, kad licencijos turėtojas yra kompetentingas teikti skrydžių valdymo paslaugas naudojantis visų rūšių apžvalgos įranga orlaiviui, esančiam nustatytoje aerodromo rajono zonoje ir (arba) gretimuose sektoriuose.

3. Prie rajono stebimojo skrydžių valdymo (ACS) kvalifikacijos nurodomas bent vienas iš šių patvirtinimų:

a) radiolokacinio valdymo (RAD) patvirtinimas, kuriuo nurodoma, kad licencijos turėtojas yra kompetentingas teikti rajono skrydžių valdymo paslaugas naudojantis apžvalgos radiolokacine įranga;

- b) automatinės priklausomosios apžvalgos valdymo (ADS) patvirtinimas, kuriuo nurodoma, kad licencijos turėtojas yra kompetentingas teikti rajono skrydžių valdymo paslaugas naudojantis automatinės priklausomosios apžvalgos įranga;
- c) aerodromo rajono skrydžių valdymo (TCL) patvirtinimas, kuris suteikiamas kartu su radiolokacinio valdymo arba automatinės priklausomosios apžvalgos valdymo patvirtinimais ir kuriuo nurodoma, kad licencijos turėtojas yra kompetentingas teikti skrydžių valdymo paslaugas naudojantis visų rūšių apžvalgos įranga orlaiviui, esančiam nustatytoje aerodromo rajono zonoje ir (arba) gretimuose sektoriuose;
- d) jūrinio skrydžių valdymo (angl. Oceanic Control – OCN) patvirtinimas, kuriuo nurodoma, kad licencijos turėtojas yra kompetentingas teikti skrydžių valdymo paslaugas orlaiviui, esančiam jūrinio skrydžių valdymo rajone.

4. Asmuo, kuriam suteiktas kvalifikacijos patvirtinimas, ketverius metus iš eilės nesinaudojęs su tuo kvalifikacijos patvirtinimu susijusiomis teisėmis, tą kvalifikacijos patvirtinimą atitinkančio mokymo padalinyje kursą gali pradėti tik po tinkamo vertinimo, ar jis vis dar atitinka to kvalifikacijos patvirtinimo sąlygas, ir tik įvykdęs per šį vertinimą nustatytus mokymo reikalavimus.

12 straipsnis

Padalinio patvirtinimai

1. Padalinio patvirtinimu nurodoma, kad licencijos turėtojas yra kompetentingas teikti skrydžių valdymo paslaugas konkrečiam sektoriui, sektorių grupei arba eidamas pareigas, už kurias atsakingas oro eismo paslaugų padalinys.
2. Padalinio patvirtinimai galioja pradinį 12 mėnesių laikotarpį.
3. Padalinio patvirtinimų galiojimas pratęsiamas dar 12 mėnesių po 2 dalyje nustatyto laikotarpio, jeigu oro navigacijos paslaugų teikėjas kompetentingai institucijai įrodo, kad:
 - a) per ankstesnius 12 mėnesių pareiškėjas naudojo licencija suteiktomis teisėmis mažiausią valandų skaičių, nurodytą patvirtintoje padalinio kompetencijos programoje;
 - b) pareiškėjo kompetencija įvertinta pagal II priedo C dalį;
 - c) pareiškėjas turi galiojantį sveikatos pažymėjimą.

Kad būtų galima taikyti pirmos pastraipos a punktą, oro navigacijos paslaugų teikėjų veiklos padaliniai registruoja, kiek valandų kiekvienas padalinyje dirbantis licencijos turėtojas faktiškai dirbo sektoriuose, sektorių grupėse arba darbo vietose, ir pareikalavus tuos duomenis teikia kompetentingoms institucijoms ir licencijos turėtojui.

4. Mokymo darbo vietoje instruktoriams mažiausias darbo valandų skaičius be instruktavimo, būtinas padalinio patvirtinimo galiojimui užtikrinti, gali būti sumažintas proporcingai instruktavimo darbo vietose laikui, kuriam pratęstas patvirtinimo galiojimas, kaip nurodyta patvirtintoje padalinio kompetencijos programoje.

5. Kai padalinio patvirtinimai nustoja galioti, tam, kad tokio patvirtinimo galiojimas būtų patvirtintas, turi būti sėkmingai įvykdytas padalinio mokymo planas.

13 straipsnis

Kalbos mokėjimo patvirtinimas

1. Skrydžių vadovai ir skrydžių vadovai mokiniai negali naudotis jų licencija suteikiamomis teisėmis, jei nėra gavę anglų kalbos mokėjimo patvirtinimo.

2. Valstybės narės gali taikyti reikalavimus mokėti vietos kalbą, jeigu laikoma, kad tai būtina saugos tikslais.

Tokie reikalavimai turi būti nediskriminaciniai, proporcingi ir skaidrūs; apie juos turi būti nedelsiant pranešta Agentūrai.

3. Įgyvendinant 1 ir 2 dalis, kalbos mokėjimo patvirtinimą siekiantis gauti pareiškėjas turi įrodyti, kad jo kalbos mokėjimas (ir frazeologija, ir paprasta kalba) atitinka bent darbinį kalbos mokėjimo lygį (ketvirtą lygį).

Tam pareiškėjas turi:

- a) veiksmingai bendrauti tik kalbinio ryšio priemonėmis (telefonu ir (arba) radiotelefonu) ir tiesiogiai su kitu asmeniu;
- b) tiksliai ir aiškiai kalbėti bendromis, konkrečiomis ir su darbu susijusiomis temomis;
- c) taikyti tinkamus bendravimo metodus keisti informacija, taip pat nustatyti ir spręsti nesupratimus bendrais ar su darbu susijusiais klausimais;

d) sėkmingai ir palyginti lengvai rasti išeitį sudėtingose kalbinėse situacijose, kai įvykiai komplikuojasi arba netikėtai pasikeičia kasdiniame darbe arba atliekant jiems žinomą ryšių palaikymo užduotį;

e) kalbėti aviacijos bendruomenei suprantamu dialektu ar akcentu.

4. Kalbos mokėjimo lygis nustatomas pagal III priede pateiktą vertinimo skalę.

5. Nepaisant 3 dalies, oro navigacijos paslaugų teikėjas, taikdamas 1 ir 2 dalis, gali reikalauti III priede pateiktoje kalbos mokėjimo vertinimo skalėje nurodyto aukštesnio kalbos mokėjimo lygio (penkto lygio), jeigu atitinkama kvalifikacija ar patvirtinimas susijęs su tokiomis veiklos aplinkybėmis, kuriomis aukštesnio lygio reikia būtinais saugos tikslais. Toks reikalavimas turi būti nediskriminacinis, proporcingas ir skaidrus; aukštesnį kalbos mokėjimo lygį norintis taikyti oro navigacijos paslaugų teikėjas turi tokį reikalavimą objektyviai pagrįsti, o kompetentinga institucija – patvirtinti.

6. Pareiškėjo kalbos mokėjimas reguliariai oficialiai vertinamas.

Pareiškėjų, išskyrus tuos, kurie įrodo, kad jų kalbos mokėjimo lygis pagal III priedą yra aukščiausias (šeštas lygis), kalbos mokėjimo patvirtinimas galioja toliau nurodytą laikotarpį, kuris gali būti pratęsiamas:

a) trejus metus, jei įrodytas lygis pagal III priedą yra darbinis (ketvirtas lygis); arba

b) šešerius metus, jei įrodytas lygis pagal III priedą yra aukštesnis (penktas lygis).

7. Kalbos mokėjimas patvirtinamas pažymėjimu, kuris išduodamas po kompetentingos institucijos patvirtintos skaidraus ir objektyvaus vertinimo procedūros.

14 straipsnis

Instruktoriaus patvirtinimas

1. Instruktoriaus patvirtinimą gavęs asmenys turi teisę darbe vietoje instruktuoti ir vykdyti priežiūrą tose srityse, kurioms galioja padalinio patvirtinimas.

2. Instruktoriaus patvirtinimą siekiantys gauti pareiškėjai turi:

a) turėti skrydžių vadovo licenciją;

b) pastaruoju metu bent vienerius metus arba ilgesnį laikotarpį, kurį nustatė kompetentinga institucija atsižvelgdama į kvalifikacijas ir patvirtinimus, kuriems gauti atliekamas instruktavimas, būti naudojęsi skrydžių vadovo licencija suteiktomis teisėmis;

c) būti sėkmingai baigę patvirtintą mokymo darbo vietoje instruktoriaus mokymo kursą ir per jį išlaikę atitinkamus egzaminus, kuriais įvertinamos reikiamos žinios ir pedagoginiai gebėjimai.

3. Instruktoriaus patvirtinimas galioja trejus metus; jo galiojimas gali būti pratęsiamas.

III SKYRIUS

SVEIKATOS PAŽYMĖJIMAI

15 straipsnis

Paraiška išduoti sveikatos pažymėjimą ir jo išdavimas

1. Paraiškos išduoti sveikatos pažymėjimus, patvirtinti arba atnaujinti jų galiojimą teikiamos kompetentingai institucijai tos institucijos nustatyta tvarka.

2. Sveikatos pažymėjimus išduoda kompetentingos institucijos kompetentinga medicinos įstaiga arba tos institucijos patvirtinti aviacijos medicinos ekspertai ar aviacijos medicinos centrai.

3. Sveikatos pažymėjimai išduodami laikantis Čikagos tarptautinės civilinės aviacijos konvencijos I priedo nuostatų ir Eurokontrolės nustatytų reikalavimų skrydžių vadovų Europos 3 klasės sveikatos pažymėjimui.

4. Kompetentingos institucijos užtikrina, kad būtų nustatytos veiksmingos peržiūros ar apeliacijos procedūros, kuriose tinkamai dalyvautų nepriklausomi medicinos konsultantai.

16 straipsnis

Sveikatos pažymėjimų galiojimas

1. Sveikatos pažymėjimai galioja:

a) 24 mėnesius, kol skrydžių vadovui sukanka 40 metų;

b) 12 mėnesių nuo to laiko, kai jam sukanka 40 metų.

2. 1 dalyje nurodyti laikotarpiai skaičiuojami nuo medicininės apžiūros dienos, kai sveikatos pažymėjimas išduodamas pirmą kartą arba atnaujinamas jo galiojimas, ir nuo ankstesnio sveikatos pažymėjimo galiojimo pabaigos, kai sveikatos pažymėjimo galiojimas patvirtinamas.

3. Apžiūra dėl sveikatos pažymėjimo galiojimo patvirtinimo gali būti atliekama likus iki 45 dienų iki sveikatos pažymėjimo galiojimo pabaigos.

4. Jeigu skrydžių vadovo apžiūra dėl sveikatos pažymėjimo galiojimo patvirtinimo neatliekama iki tos dienos, kurią pažymėjimas nustoja galioti, reikia atlikti apžiūrą, kad pažymėjimo galiojimas būtų atnaujintas.

5. Sveikatos pažymėjimo galiojimas gali būti bet kuriuo metu apribotas, sustabdytas ar panaikintas, jei tai būtina dėl jo turėtojo sveikatos būklės.

17 straipsnis

Sveikatos pablogėjimas

1. Licencijos turėtojai:

- a) nesinaudoja jiems licencija suteiktomis teisėmis, jeigu žino apie savo sveikatos pablogėjimą, dėl kurio jie gali nesugebėti saugiai naudotis licencija suteiktomis teisėmis;
- b) praneša atitinkamam oro navigacijos paslaugų teikėjui apie žinomą bet kokią sveikatos pablogėjimą arba apie psichotropinių medžiagų ar vaistų poveikį, dėl kurio jie gali nesugebėti saugiai naudotis licencija suteiktomis teisėmis.

2. Oro navigacijos paslaugų teikėjai nustato sveikatos pablogėjimo atvejų poveikio veiklai valdymo procedūras ir informuoja kompetentingą instituciją, jeigu nustatoma, kad licencijos turėtojas dėl sveikatos savo pareigų eiti negali.

3. 2 dalyje nurodytas procedūras patvirtina kompetentinga institucija.

IV SKYRIUS

MOKYMO ORGANIZACIJOMS TAIKOMI REIKALAVIMAI

18 straipsnis

Mokymo organizacijų sertifikavimas

1. Paraiškos dėl mokymo organizacijų sertifikavimo teikiamos kompetentingai institucijai tos institucijos nustatyta tvarka.

2. Mokymo organizacijos pateikia įrodymus, kad turi tinkamų darbuotojų ir įrangos, taip pat dirba aplinkoje, tinkamoje vykdyti mokymą, būtina skrydžių vadovo mokinio ir skrydžių vadovo licencijai gauti ar jos galiojimui užtikrinti.

3. Mokymo organizacijos leidžia kompetentingos institucijos įgaliotiems asmenims patekti į atitinkamas patalpas, kad jie galėtų tirti atitinkamus įrašus, duomenis, procedūras ir kitą medžiagą, susijusią su kompetentingos institucijos užduočių vykdymu.

19 straipsnis

Mokymo organizacijų valdymo sistema

Mokymo organizacijos:

- a) turi veiksmingą valdymo sistemą ir pakankamai tinkamą kvalifikaciją ir patirtį įgijusių darbuotojų, kad galėtų teikti mokymo paslaugas pagal šį reglamentą;

b) aiškiai apibrėžia visoje patvirtintoje mokymo organizacijoje galiojančią su sauga susijusios atskaitomybės tvarką, įskaitant tiesioginę vyresniųjų vadovų atskaitomybę už saugą;

c) gali naudotis siūlomo mokymo tipą atitinkančiomis būtinomis priemonėmis, įranga ir patalpomis;

d) pateikia įrodymus, kad taikoma valdymo sistemos dalį sudaranti kokybės valdymo sistema, skirta atitinkamai sistemoms ir procedūroms, kuriomis užtikrinama, kad teikiamos mokymo paslaugos atitiktų šiame reglamente nustatytus reikalavimus, taip pat tų sistemų ir procedūrų tinkamumui stebėti;

e) turi registravimo sistemą, kad būtų galima tinkamai saugoti ir patikimai atsekti atitinkamą veiklą;

f) įrodo, kad turi pakankamai lėšų mokymui pagal šį reglamentą vykdyti ir kad veiklai taikoma pakankama draudimo apsauga, atitinkanti vykdomo mokymo pobūdį.

20 straipsnis

Mokymo kursams, pradinio mokymo ir mokymo padalinyje planams ir padalinio kompetencijos programoms taikomi reikalavimai

1. Mokymo organizacijos kompetentingai institucijai pateikia metodiką, kurią naudodamos nustatys mokymo kursų išsamų turinį, organizavimą ir trukmę, o tam tikrais atvejais – taip pat padalinio mokymo planus ir padalinio kompetencijos programas.

2. Tai apima egzaminų ar vertinimo organizavimo metodą. Su pradinio mokymu, įskaitant mokymą naudojant treniruoklius, susijusiems egzaminams vykdyti išsamiai nurodoma egzaminuotojų ir vertintojų kvalifikacija.

V SKYRIUS

KOMPETENTINGOMS INSTITUCIJOMS TAIKOMI REIKALAVIMAI

21 straipsnis

Kompetentingos institucijos nepriklausomumas

1. Kompetentingos institucijos yra nepriklausomos nuo oro navigacijos paslaugų teikėjų ir mokymo organizacijų. Šis nepriklausomumas užtikrinamas bent funkcinio lygmeniu tinkamai atskyrus kompetentingas institucijas ir tokius paslaugų teikėjus. Valstybės narės užtikrina, kad kompetentingos institucijos savo įgaliojimus vykdytų nešališkai ir skaidriai.

2. Valstybės narės Agentūrai praneša kompetentingų institucijų pavadinimus ir adresus, taip pat informuoja apie bet kokius pavadinimo ar adreso pakeitimus.

22 straipsnis

Kompetingų institucijų užduotys

1. Siekdamas užtikrinti skrydžių vadovams privalomus kompetencijos lygius, kad jų darbas atitiktų aukštus saugos standartus, kompetentingos institucijos prižiūri ir stebi jų mokymą.
2. Kompetingų institucijų užduotys:
 - a) licencijų, kvalifikacijų ir patvirtinimų, kuriems gauti baigtas atitinkamas mokymas ir atliktas atitinkamas vertinimas kompetentingos institucijos atsakomybės srityje, išdavimas ir panaikinimas;
 - b) kvalifikacijų ir patvirtinimų, kuriais suteikiamomis teisėmis naudojama kompetentingos institucijos atsakomybės srityje, galiojimo patvirtinimas, atnaujinimas ir sustabdymas;
 - c) mokymo organizacijų sertifikavimas;
 - d) mokymo kursų, padalinio mokymo planų ir padalinio kompetencijos programų tvirtinimas;
 - e) egzaminuotojų ar kompetencijos vertintojų tvirtinimas;
 - f) mokymo sistemų stebėjimas ir auditas;
 - g) atitinkamų apeliacijos ir pranešimo mechanizmų diegimas;
 - h) aukštesnio kalbos mokėjimo lygio (penkto lygio) reikalavimo tvirtinimas pagal 13 straipsnio 5 dalį;
 - i) su sveikatos pablogėjimu susijusių procedūrų tvirtinimas pagal 17 straipsnio 3 dalį.

23 straipsnis

Licencijų, kvalifikacijų, patvirtinimų ir pažymėjimų išdavimas ir jų galiojimo užtikrinimas

1. Kompetentinga institucija nustato paraiškų teikimo ir licencijų, susijusių kvalifikacijų, patvirtinimų ir sveikatos pažymėjimų išdavimo, atnaujinimo ir jų galiojimo patvirtinimo tvarką.
2. Gavusi paraišką, kompetentinga institucija patikrina, ar pareiškėjas atitinka šiame reglamente nustatytus reikalavimus.
3. Įsitikinusi, kad pareiškėjas šiame reglamente nustatytus reikalavimus atitinka, kompetentinga institucija išduoda ar atnaujina atitinkamą licenciją, susijusią kvalifikaciją, patvirtinimą ar sveikatos pažymėjimą arba patvirtina jo galiojimą.
4. Kompetentingos institucijos išduotoje licencijoje pateikiami I priede nustatyti duomenys.
5. Jeigu licencija išduodama ne anglų kalba, joje pateikiamas I priede nustatytų duomenų vertimas į anglų kalbą.

24 straipsnis

Kompetencijos vertinimas

1. Kompetentingos institucijos tvirtina licencijos turėtojus, kurie turi teisę egzaminuoti ar vertinti kompetenciją baigus mokymo padalinyje ar tęstinio mokymo kursą.
2. Patvirtinimas galioja trejus metus; jo galiojimas gali būti pratęsiamas.

25 straipsnis

Registravimas

Kompetentingos institucijos užtikrina, kad būtų palaikoma duomenų bazė, kurioje būtų saugoma informacija apie visų licencijų turėtojų, už kuriuos jos atsakingos, kompetenciją ir jų patvirtinimų galiojimo datas.

26 straipsnis

Keitimasis informacija

Tinkamai laikydamosi Reglamento (EB) Nr. 216/2008 15 straipsnio 3 dalyje nustatytų konfidencialumo principų, kompetentingos institucijos keičiasi atitinkama informacija ir padeda viena kitai siekdamas užtikrinti, kad šis reglamentas būtų veiksmingai taikomas, visų pirma su laisvu skrydžių vadovų judėjimu Sąjungoje susijusiais atvejais.

27 straipsnis

Mokymo organizacijų sertifikavimo tvarka

1. Kompetentingos institucijos nustato paraiškų išduoti mokymo organizacijų sertifikatus teikimo, taip pat sertifikatų išdavimo ir jų galiojimo užtikrinimo tvarką.
2. Kompetentingos institucijos sertifikatus išduoda, jeigu paraišką teikianti mokymo organizacija atitinka IV skyriuje nustatytus reikalavimus.
3. Sertifikatas gali būti išduodamas kiekvienos rūšies mokymo paslaugai arba kartu su kitomis oro navigacijos paslaugomis – tokiu atveju sertifikatas išduodamas atitinkamos rūšies mokymo paslaugai ir atitinkamos rūšies oro navigacijos paslaugai kaip paslaugų rinkiniui.
4. Sertifikate pateikiama IV priede nurodyta informacija.

28 straipsnis

Mokymo organizacijų veiklos stebėjimas ir reikalavimų laikymosi užtikrinimas

1. Kompetentingos institucijos stebi, kaip laikomasi su mokymo organizacijos sertifikatu susijusių reikalavimų ir sąlygų.
2. Kompetentingos institucijos reguliariai atlieka mokymo organizacijų auditą, siekdamas užtikrinti, kad būtų veiksmingai laikomasi šiame reglamente nustatytų standartų.

3. Siekdamas patikrinti, kaip laikomasi šiame reglamente nustatytų reikalavimų, kompetentingos institucijos gali ne tik vykdyti reguliarių audita, bet ir nepranešusios atlikti patikrinimus.

4. Jeigu kompetentinga institucija nustato, kad mokymo organizacijos sertifikato turėtojas nebeatitinka su tuo sertifikatu susijusių reikalavimų ar sąlygų, ji imasi atitinkamų reikalavimų vykdymo užtikrinimo priemonių ir, be kita ko, gali panaikinti sertifikatą.

5. Pagal šio reglamento nuostatas išduoti sertifikatai abipusiškai pripažįstami.

29 straipsnis

Licencijų pripažinimas

1. Valstybės narės pripažįsta kitų valstybių narių pagal šį reglamentą išduotas skrydžių vadovų ir skrydžių vadovų mokinių licencijas ir su jomis susijusias kvalifikacijas, kvalifikacijų patvirtinimus ir kalbos mokėjimo patvirtinimus, taip pat susijusius sveikatos pažymėjimus.

Tačiau jeigu valstybė narė pagal 9 straipsnio 3 dalį numatė žemesnę nei 21 metų amžiaus ribą, skrydžių vadovo licencijos turėtojas, kol jam sukaks 21 metai, jam suteiktomis teisėmis gali naudotis tik licenciją išdavusios valstybės narės teritorijoje.

Tais atvejais, kai licencijos turėtojas naudojasi licencija suteiktomis teisėmis ne toje valstybėje narėje, kurioje išduota licencija, jis turi teisę be papildomų sąlygų savo licenciją pakeisti toje valstybėje narėje, kurioje jis naudojasi teisėmis, išduota licencija.

Kad suteiktų padalinio patvirtinimą, kompetentinga institucija reikalauja, kad pareiškėjas atitiktų su tuo patvirtinimu susijusias konkrečias sąlygas, taip pat nurodomas padalinys, sektorius arba pareigos. Sudarydama padalinio mokymo planą, mokymo organizacija tinkamai atsižvelgia į pareiškėjo įgytą kompetenciją ir patirtį.

2. Nepažeisdama nuostatos dėl vėlavimo, susijusio su skundu, kuris gali būti paduotas, kompetentinga institucija ne vėliau kaip per šešias savaites nuo įrodymų pateikimo patvirtina arba atmeta padalinio mokymo planą, kuriame nurodomas pareiškėjui siūlomas mokymas. Kompetentinga institucija užtikrina, kad būtų laikomasi nediskriminavimo ir proporcingumo principų.

VI SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

30 straipsnis

Esminių reikalavimų laikymasis

Kad galėtų Komisijai pateikti nuomonę, kuri apimtų ir galimus šio reglamento pakeitimus, Agentūra įvertina šiuo reglamentu

nustatytą skrydžių vadovų licencijavimo sistemą ir paskesnius patobulinimus, būtinus siekiant užtikrinti „visuotinį su aviacija susijusių sisteminių požiūrį“ ir tai, kad būtų visapusiškai laikomasi Reglamento (EB) Nr. 216/2008 Vb priede apibūdintų esminių reikalavimų.

31 straipsnis

Leidžiančios nukrypti nuostatos

1. Nukrypdamos nuo šio reglamento 11 straipsnio, valstybės narės, parengusios Direktyvos 2006/23/EB 7 straipsnio 4 dalyje nurodytus nacionalinius kvalifikacijos patvirtinimus, gali toliau taikyti šio reglamento įsigaliojimo dieną galiojusias atitinkamas savo nacionalinių teisės aktų nuostatas.

2. Nukrypdamos nuo šio reglamento 12 straipsnio, valstybės narės, pagal Direktyvos 2006/23/EB 10 straipsnį nustačiusios, kad padalinio patvirtinimu suteikiamomis teisėmis gali naudotis tik jaunesni nei tam tikro amžiaus licencijų turėtojai, gali toliau taikyti šio reglamento įsigaliojimo dieną galiojusias atitinkamas savo nacionalinių teisės aktų nuostatas.

3. Nusprendusi taikyti 1 ir 2 dalyse numatytas leidžiančias nukrypti nuostatas, valstybė narė apie tai praneša Komisijai ir Agentūrai.

32 straipsnis

Pereinamojo laikotarpio nuostatos

1. Nukrypdamos nuo šio reglamento II priedo A dalies, mokymo organizacijos gali vienerius metus po šio reglamento įsigaliojimo toliau taikyti pagal Eurokontrolės skrydžių vadovų bendrojo pagrindinio pradinio mokymo turinio gairių 2004 m. gruodžio 10 d. redakciją parengtus mokymo planus.

2. Laikoma, kad licencijos, kvalifikacijos, patvirtinimai, sveikatos pažymėjimai ir mokymo organizacijų sertifikatai, kurie šio reglamento įsigaliojimo dieną yra išduoti pagal Direktyva 2006/23/EB grindžiamas atitinkamas nacionalinių teisės aktų nuostatas, yra išduoti pagal šį reglamentą.

3. Licenciją, kvalifikaciją, patvirtinimą, sveikatos pažymėjimą ar mokymo organizacijos sertifikatą siekiantys gauti pareiškėjai, pateikę paraišką iki šio reglamento įsigaliojimo dienos ir dar negavę licencijos, kvalifikacijos, patvirtinimo, sveikatos pažymėjimo ar mokymo organizacijos sertifikato, prieš jiems išduodant licenciją, kvalifikaciją, patvirtinimą, sveikatos pažymėjimą ar mokymo organizacijos sertifikatą įrodo, kad atitinka šio reglamento nuostatas.

4. Valstybės narės kompetentinga institucija, kuriai mokymo organizacijos, kurioms kompetentinga institucija pagal 4 straipsnį yra Agentūra, paraišką išduoti sertifikatą pateikė iki šio reglamento įsigaliojimo dienos, užbaigia sertifikavimo procesą derindama jį su Agentūra ir išdavusi sertifikatą iš karto perduoda bylą Agentūrai.

5. Valstybės narės kompetentinga institucija, buvusi atsakinga už mokymo organizacijų, kurioms kompetentinga institucija

pagal 4 straipsnį yra Agentūra, saugos priežiūrą, praėjus šešioms mėnesiams nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos tų organizacijų saugos priežiūros funkciją perduoda Agentūrai.

33 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje 2011 m. rugpjūčio 10 d.

Komisijos vardu
Pirmininkas
José Manuel BARROSO

I PRIEDAS

LICENCIJŲ SPECIFIKACIJOS

Pagal šį reglamentą išduotos licencijos turi atitikti šias specifikacijas:

1. Duomenys

1.1. Licencijoje turi būti nurodyti šie duomenys; žvaigždute pažymėti duomenys turi būti išversti į anglų kalbą:

- a) licenciją išdavusios valstybės arba institucijos pavadinimas (paryškintu šriftu);
- b) licencijos pavadinimas (labai paryškintu šriftu);
- c) licenciją išdavusios institucijos suteiktas licencijos serijos numeris (arabiškais skaitmenimis);
- d) visas licencijos turėtojo vardas ir pavardė (romėniškais rašmenimis, net jei valstybinės kalbos rašmenys yra ne romėniški);
- e) gimimo data;
- f) licencijos turėtojo pilietybė;
- g) licencijos turėtojo parašas;
- h) galiojimo ir licencijos turėtojo įgaliojimo naudotis licencija suteikiamomis teisėmis patvirtinimas, kuriame nurodoma:
 - i) kvalifikacijos, kvalifikacijų patvirtinimai, kalbos mokėjimo patvirtinimai, instruktoriaus patvirtinimai ir padalinio patvirtinimai,
 - ii) jų suteikimo pirmą kartą data,
 - iii) jų galiojimo pabaigos data;
- i) licenciją išdavusio pareigūno parašas ir išdavimo data;
- j) licenciją išdavusios institucijos antspaudas ar spaudas.

1.2. Prie licencijos turi būti pridedamas galiojantis sveikatos pažymėjimas.

2. Medžiaga

Turi būti naudojamas aukščiausios kokybės popierius ar kita tinkama medžiaga; ant jos aiškiai nurodomi 1 dalyje išvardyti duomenys.

3. Spalva

3.1. Jeigu visoms su aviacija susijusioms licencijoms, kurias išduoda valstybė narė, naudojama tos pačios spalvos medžiaga, ši spalva turi būti balta.

3.2. Jeigu su aviacija susijusios licencijos, kurias išduoda valstybė narė, pažymėtos skiriamąja spalva, skrydžių vadovo licencija turi būti geltonos spalvos.

PRIEDAS II

MOKYMO REIKALAVIMAI

A DALIS

Skrydžių vadovų pradinio mokymo reikalavimai

Baigę pradinį mokymą, skrydžių vadovai mokiniai turi atitikti bent pagrindinio mokymo ir kvalifikacinio mokymo tikslus, kaip apibūdinta Eurokontrolės skrydžių vadovų bendrojo pagrindinio pradinio mokymo turinio specifikacijos⁽¹⁾ 2008 m. spalio 21 d. leidime, kad gebėtų saugiai, greitai ir veiksmingai valdyti oro eismą.

Pradinį mokymą sudaro šie dalykai: aviacijos teisė, oro eismo valdymas, įskaitant civilinio ir karinio bendradarbiavimo procedūras, meteorologija, navigacija, orlaiviai ir skrydžio principai, įskaitant skrydžių vadovo ir piloto tarpusavio supratimą, žmogiškieji veiksniai, įranga ir sistemos, profesinė aplinka, sauga ir saugos kultūra, saugos valdymo sistemos, neįprastos ir (arba) avarinės situacijos, pasenusios sistemos, taip pat kalbos mokėjimas, įskaitant radiotelefonijos frazeologiją.

Dalykai dėstomi taip, kad pareiškėjai būtų parengti teikti įvairių rūšių oro eismo paslaugas ir būtų pabrėžiami saugos aspektai. Pradinį mokymą sudaro teoriniai ir praktiniai kursai, įskaitant naudojamą treniruoklius, o jo trukmė nustatoma patvirtintuose pradinio mokymo planuose. Užtikrinama, kad dėl įgytų gebėjimų kandidatas galėtų būti laikomas kompetentingu veikti sudėtingose ir intensyvaus eismo situacijose, ir taip padedama jam pereiti prie mokymo padalinyje.

Pradinio mokymo kursą baigusio kandidato kompetencija vertinama rengiant atitinkamus egzaminus arba taikant nuolatinio vertinimo sistemą.

B DALIS

Skrydžių vadovų mokymo padalinyje reikalavimai

Padalinio mokymo planuose išsamiai apibūdinami procesai ir nurodomas laikas, būtinas, kad būtų galima vietos rajone taikyti padalinio procedūras, prižiūrint mokymo darbo vietoje instruktoriui. Patvirtintame plane nurodomi visi kompetencijos vertinimo sistemos elementai, įskaitant darbo taisykles, pažangos vertinimą ir egzaminus, taip pat kompetentingos institucijos informavimo procedūras. Mokymas padalinyje gali apimti tam tikrus pradinio mokymo elementus, kurie yra būdingi nacionalinėms sąlygoms.

Vykdam mokymą padalinyje, skrydžių vadovai tinkamai mokomi saugos, saugumo ir krizių valdymo.

Mokymo padalinyje trukmė nustatoma padalinio mokymo plane. Rengdami atitinkamus egzaminus arba taikdami nuolatinio vertinimo sistemą, reikiamus gebėjimus vertina patvirtinti egzaminuotojai ar kompetencijos vertintojai, kurie priima nešališką ir objektyvų sprendimą. Šiuo tikslu kompetentingos institucijos nustato apeliacijų teikimo mechanizmus, kuriais užtikrinama, kad kandidatams būtų sudaromos vienodos sąlygos.

C DALIS

Skrydžių vadovų tęstinio mokymo reikalavimai

Skrydžių vadovų licencijose nurodytos kvalifikacijos ir padalinio patvirtinimų galiojimas užtikrinamas dalyvaujant patvirtintame tęstiniame mokyme, kuris apima mokymą, skirtą skrydžių vadovo gebėjimams palaikyti, kvalifikacijos kelimo kursus, mokymą veikti avarinėse situacijose ir prirėkus – kalbos mokymą.

Vykdam tęstinį mokymą, skrydžių vadovai tinkamai mokomi saugos, saugumo ir krizių valdymo.

Tęstinį mokymą sudaro teoriniai ir praktiniai kursai, taip pat naudojimas treniruokliais. Šiuo tikslu mokymo organizacija sudaro padalinio kompetencijos programas, kuriose išsamiai apibūdinami procesai, darbuotojai ir laikas, reikalingi atitinkamam tęstiniam mokymui surengti ir įgytai kompetencijai pademonstruoti. Šios programos peržiūrimos ir tvirtinamos bent kas trejus metus. Tęstinio mokymo trukmė nustatoma atsižvelgiant į padalinyje dirbančių skrydžių vadovų praktinius poreikius, ypač į atliktus ar numatomus procedūrų ar įrangos pakeitimus arba į bendro saugos valdymo reikalavimus. Visų skrydžių vadovų kompetencija tinkamai vertinama bent kas trejus metus. Oro navigacijos paslaugų teikėjas užtikrina, kad būtų taikomi mechanizmai, kuriais garantuojamas vienodų sąlygų sudarymas licencijų turėtojams, kai jų patvirtinimų galiojimo laikas negali būti pratęstas.

⁽¹⁾ 1.0 leidimas, leidimo data – 2008 m. spalio 21 d., nuorodos Nr. EUROCONTROL-SPEC-0113.

PRIEDAS III

KALBŲ MOKĖJIMO REIKALAVIMAI

Kalbos mokėjimo vertinimo skalė. Aukščiausias, aukštesnis ir darbinis lygiai.

Lygis	Tartis	Struktūra	Žodynas	Sklaidumas	Supratimas	Bendravimas
Aukščiausias 6	Mokėjimas kalbėti aviacijos bendruomenei suprantamu dialektu ir (arba) akcentu.	Atitinkamos gramatinės konstrukcijos vartojamos ir sakiniai sudaromi pagal kalbos funkcijas, susijusias su konkrečia užduotimi.	Žodynas	Sklaidumas	Supratimas	Bendravimas
Aukščiausias 6	Tarimas, kirčiavimas, kalbos ritmas ir intonacija, nors gimtoji kalba arba regioninė kalbos atšaka jiems gali turėti įtakos, suprasti kalbėtojo beveik niekada netrukdo.	Nuosekliai vartojamos tinkamos ir pagrindinės, ir sudėtingos gramatinės ir sakinių konstrukcijos.	Žodynas pakankamai platus ir tikslus, kad būtų galima veiksmingai kalbėtis įvairiomis žinomomis ir naujomis temomis. Vartojamos idiomos, išreiškiami atspalviai, paisoma funkcinė stilių.	Gebama ilgą laiką kalbėti lengvai ir sklandžiai. Siekiant stilistinio efekto, pvz., pabrėžti mintį, kaitaliojamas žodžių srautas. Spontaniškai vartojami tinkami įterpiniai ir jungtukai.	Nuolat teisingai suprantama beveik visuose kontekstuose, įskaitant kalbines ir kultūrinės subtilybes.	Lengvai bendraujama beveik visose situacijose. Pastebimos žodinės ir nežodinės užuominos ir į jas tinkamai reaguojama.
Aukštesnis 5	Tarimas, kirčiavimas, kalbos ritmas ir intonacija, nors gimtoji kalba arba regioninė kalbos atšaka jiems turi įtakos, suprasti kalbėtoją trukdo retai.	Nuosekliai vartojamos tinkamos pagrindinės gramatinės ir sakinių konstrukcijos. Stengiamasi vartoti sudėtingas konstrukcijas, tačiau daroma klaidų, dėl kurių kartais iškreipiama prasmė.	Žodynas pakankamai platus ir tikslus, kad būtų galima veiksmingai kalbėtis bendromis, konkrečiomis ir su darbu susijusiomis temomis. Nuolat tinkamai perfrazuojama. Kartais vartojamos idiomos.	Gebama ilgą laiką gana lengvai kalbėti žinomomis temomis, bet žodžių srauto kaitaliojimas kaip stiliaus priemonė gali būti nenaudojamas. Gebama vartoti tinkamus įterpinius ar jungtukus.	Kalbėtojas teisingai supranta, kai kalbama bendromis, konkrečiomis ir su darbu susijusiomis temomis, ir beveik visada teisingai supranta patekęs į sudėtingą kalbinę ar kitokią situaciją arba įvykiams netikėtai pasikeitus. Gebama suprasti įvairias kalbos atmainas (dialektą ir (arba) akcentą) arba funkcinis stilius.	Atsakymai pateikiami greitai, yra tinkami ir informatyvūs. Kalbėtojo ir klausytojo ryšys palaikomas veiksmingai.
Darbinis 4	Tarimui, kirčiavimui, kalbos ritmui ir intonacijai gimtoji kalba arba regioninė kalbos atšaka turi įtakos, tačiau tai tik kartais trukdo suprasti kalbėtoją.	Pagrindinės gramatinės ir sakinių konstrukcijos vartojamos kūrybiškai ir dažniausiai tinkamai. Gali pasitaikyti klaidų, ypač neįprastose ar netikėtose situacijose, bet dėl jų retai iškreipiama prasmė.	Žodynas paprastai pakankamai platus ir tikslus, kad būtų galima veiksmingai kalbėtis bendromis, konkrečiomis ir su darbu susijusiomis temomis. Neįprastose ar netikėtose situacijose, kai pritrūksta žodžių, dažnai gebama sėkmingai perfrazuoti.	Tam tikrą laiką kalbama be sustojimo tinkamu tempu. Pereinant nuo išmoktų arba šabloniškų posakių prie spontaniško pokalbio, kalba kartais gali būti ne tokia sklandi, bet tai netrukdo veiksmingai bendrauti. Gebama vartoti tam tikrus įterpinius ar jungtukus. Beprasmiai žodeliai dėmesio neatitraukia.	Beveik visada teisingai suprantama, kai kalbama bendromis, konkrečiomis ir su darbu susijusiomis temomis ir kai vartojamas akcentas arba kalbos atšaka yra pakankamai suprantami tarptautiniu mastu. Patekęs į sudėtingą kalbinę ar kitokią situaciją arba įvykiams netikėtai pasikeitus, kalbėtojas gali ne iš karto suprasti, apie ką kalbama, arba jam gali tekti paaiškinti.	Paprastai atsakymai pateikiami greitai, yra tinkami ir informatyvūs. Pokalbis pradedamas ir palaikomas net ir įvykiams netikėtai pasikeitus. Tinkamas elgesys įvykiams nesupratimui – informacija patikrinama, patvirtinama arba paaiškinama.

IV PRIEDAS

Mokymo organizacijų sertifikatų specifikacijos

Kompetentingos institucijos pagal šį reglamentą išduotuose mokymo organizacijų sertifikatuose nurodoma:

- a) sertifikatą išdavusi kompetentinga institucija;
 - b) pareiškėjas (pavadinimas ir adresas);
 - c) teikiamo mokymo ir (arba) paslaugų, kurie patvirtinami sertifikatu, rūšis;
 - d) pareiškėjo atitikties V skyriuje nustatytiems reikalavimams patvirtinimas;
 - e) sertifikato išdavimo data ir galiojimo laikotarpis.
-